

Udskriftsdato: 15. december 2025

2011/1 LSF 125 (Gældende)

Forslag til Lov om mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd

Ministerium: Erhvervs- og Vækstministeriet

Journalnummer: Erhvervs- og Vækstmin.,
Erhvervsstyrelsen, j.nr. 2011-0026189

Forslag

til

Lov om mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd

Kapitel 1

Oprettelse af mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd

§ 1. Erhvervs- og vækstministeren opretter mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd.

Stk. 2. Mæglings- og klageinstitutionen er et uafhængigt organ inden for den offentlige forvaltning.

Stk. 3. Mæglings- og klageinstitutionen består af en formand, et sagkyndigt medlem og tre organisationsrepræsentanter.

Stk. 4. Mæglings- og klageinstitutionens medlemmer udnævnes af erhvervs- og vækstministeren. Formanden udnævnes for en periode på 4 år med mulighed for genudnævnelse. Mæglings- og klageinstitutionens øvrige medlemmer udnævnes for en periode på 3 år med mulighed for genudnævnelse.

Stk. 5. Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler for udnævnelse af mæglings- og klageinstitutionens medlemmer og medlemmernes kvalifikationer.

§ 2. Erhvervsstyrelsen sekretariatsbetjener mæglings- og klageinstitutionen.

Kapitel 2

Mæglings- og klageinstitutionens sagsbehandling

§ 3. På baggrund af en klage eller af egen drift behandler mæglings- og klageinstitutionen sager vedrørende overtrædelser af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder, der enten er begået i Danmark eller vedrører

1. en dansk privat eller offentlig virksomhed, jf. stk. 2, eller virksomhedens forretningsforbindelser, jf. stk. 4,
2. danske statslige eller regionale myndigheder eller myndighedernes forretningsforbindelser, jf. stk. 4, eller
3. danske private eller offentlige organisationer, jf. stk. 3, eller organisationernes forretningsforbindelser, jf. stk. 4.

Stk. 2. Ved en dansk privat eller offentlig virksomhed forstås en virksomhed, der er hjemmehørende i Danmark.

Stk. 3. Ved danske private eller offentlige organisationer forstås private eller offentlige organisationer, der er hjemmehørende i Danmark.

Stk. 4. Ved en forretningsforbindelse forstås forretningspartnere, enheder i forsyningskæden og andre ikke-offentlige eller offentlige enheder, som kan forbindes direkte med virksomhedens, myndighedens eller organisationens forretningsmæssige aktiviteter, produkter eller tjenesteydelser.

§ 4. Enhver kan indbringe en klage for mæglings- og klageinstitutionen på egne vegne eller på vegne af tredjemand. Klagen skal være skriftlig, og klageren skal fremlægge en saglig begrundelse og rimelig dokumentation for den påståede overtrædelse af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder.

§ 5. Mæglings- og klageinstitutionen kan afvise sagen efter en indledende vurdering. I denne vurdering indgår formelle kriterier, herunder om skriftlighed. Desuden vurderer mæglings- og klageinstitutionen,

om der foreligger en saglig begrundelse og rimelig dokumentation for den påståede overtrædelse af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder, jf. § 4.

Stk. 2. Afviser mæglings- og klageinstitutionen sagen, offentliggør mæglings- og klageinstitutionen en kort beskrivelse af sagen med en begrundelse for afvisningen, men uden at nævne sagens parter.

§ 6. Klagefristen for indbringelse af en sag for mæglings- og klageinstitutionen er 5 år regnet fra den dag, da den omstridte handling eller undladelse er ophørt. Klagefristen afbrydes, når en klage modtages af mæglings- og klageinstitutionen, eller når mæglings- og klageinstitutionen tager en sag op af egen drift.

§ 7. Mæglings- og klageinstitutionen opfordrer parterne til selv at finde en løsning og dermed afslutte sagen. Lykkes det parterne på opfordring af mæglings- og klageinstitutionen selv at finde en løsning og dermed afslutte sagen, udtaler mæglings- og klageinstitutionen sig ikke om sagen.

Stk. 2. Mæglings- og klageinstitutionen foretager en forundersøgelse af sagen, hvis det ikke lykkes parterne på opfordring af mæglings- og klageinstitutionen selv at finde en løsning og dermed afslutte sagen, jf. stk. 1. Vurderer mæglings- og klageinstitutionen på baggrund af forundersøgelsen, at sagen skal afvises, offentliggør mæglings- og klageinstitutionen en kort beskrivelse af sagen med en begrundelse for afvisningen, men uden at nævne sagens parter.

Stk. 3. Afviser mæglings- og klageinstitutionen ikke sagen, jf. stk. 2, kan mæglings- og klageinstitutionen tilbyde mægling mellem parterne. Mæglingen kræver begge parters samtykke. Mæglings- og klageinstitutionens formand forestår mæglingen. Behandles sagen ved mægling, offentliggør mæglings- og klageinstitutionen en udtalelse om, at parterne har bedt mæglings- og klageinstitutionen om at mægle i sagen. Løses sagen ved mægling, offentliggør mæglings- og klageinstitutionen en udtalelse med en kort beskrivelse af sagen og mæglingsresultatet. Mæglings- og klageinstitutionen følger op på udtalelsen efter 1 år og udtaler sig på ny. Denne udtalelse offentliggøres.

Stk. 4. Mæglings- og klageinstitutionen foretager en egentlig undersøgelse af sagen, hvis

- 1) mæglings- og klageinstitutionen ikke tilbyder mægling,
- 2) parterne ikke samtykker til mægling i sagen,
- 3) det efter et mæglingsforsøg i henhold til stk. 3 ikke lykkes parterne at finde en løsning, eller
- 4) der er tale om grove overtrædelser af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder.

Stk. 5. Mæglings- og klageinstitutionen offentliggør, at mæglings- og klageinstitutionen undersøger sagen, jf. stk. 4.

Stk. 6. På baggrund af undersøgelsen, jf. stk. 4, udtaler mæglings- og klageinstitutionen sig om sagen. Mæglings- og klageinstitutionen følger op på udtalelsen efter 1 år og udtaler sig på ny. Denne udtalelse offentliggøres.

§ 8. Mæglings- og klageinstitutionens sager vedrørende overtrædelser af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder er omfattet af offentlighedsloven, når sagen er afsluttet.

Stk. 2. Dette gælder dog ikke, hvor sagsbehandlingen afsluttes ved, at parterne selv finder en løsning og dermed afslutter sagen, jf. § 7, stk. 1.

§ 9. Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler for mæglings- og klageinstitutionens virksomhed, herunder regler om sagsbehandling.

Kapitel 3

Ikrafttræden m.v.

§ 10. Loven træder i kraft den 1. november 2012, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 11 har virkning for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2013 eller senere.

§ 11. I årsregnskabsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 323 af 11. april 2011, som ændret ved § 1 i lov nr. 516 af 12. juni 2009 og § 1 i lov nr. 341 af 27. april 2011, foretages følgende ændringer:

1. I § 99 a, indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Hvis virksomheden har politikker for at respektere menneskerettighederne og for at reducere klimapåvirkningen ved virksomhedens aktiviteter, skal redegørelsen efter stk. 1 udtrykkeligt indeholde oplysninger om disse politikker. Hvis virksomheden har sådanne politikker, finder stk. 2 tilsvarende anvendelse. Har virksomheden ikke sådanne politikker, skal dette oplyses i ledelsesberetningen.«

Stk. 3-7 bliver herefter stk. 4-8.

§ 12. Erhvervs- og vækstministeren fremsætter forslag om revision af hele eller dele af lov om mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd i folketingsåret 2015-16.

§ 13. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning
 - 1.1. Formål og baggrund for mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd
 - 1.2. Formål og baggrund for ændring af årsregnskabsloven
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Lovforslagets indhold
 - 2.1.2.1. Mæglings- og klageinstitutionens sammensætning og placering
 - 2.1.2.2. Mæglings- og klageinstitutionens sagsbehandling
 - 2.1.2.3. Hvilke sager behandles
 - 2.1.2.4. Mæglings- og klageinstitutionens bedømmelsesgrundlag
 - 2.1.2.5. Nødvendig omhu
 - 2.2. Ændring af årsregnskabsloven
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Lovforslagets indhold
 - 2.2.3. Understøttende initiativer med betydning for opfyldelsen af rapporteringen
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
5. Miljømæssige konsekvenser
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

1.1. Formål og baggrund for mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd

Forslaget er et led i udmøntningen af regeringens målsætning om, at Danmark er i front, når det gælder virksomheders globale ansvarlighed i relation til arbejdstager- og menneskerettigheder, internationale miljøstandarder og kampen mod korruption.

Ansvarlig virksomhedsadfærd er i stigende grad et internationalt konkurrenceparameter. Kunder, investorer og andre interessenter stiller krav om, at virksomheder respekterer internationale principper, uanset hvor i verden de driver forretning. Samtidig er der et yderligere vækstpotentiale ved, at virksomhederne udviser samfundsansvar. Eksempler viser, at f.eks. en virksomhed kan tilrettelægge sit opkøb af f.eks. kaffebønner på en måde, der skaber værdi for den enkelte kaffebonde f.eks. gennem uddannelsesprogrammer, leverance af kvalitetsplanter og kvalitetsgødning. Samtidig får virksomheden et kvalitetsprodukt og bedre indtjening ved, at der skabes en større og mere ensartet høst.

Erfaringen viser, at opdyrkningen af sådanne forretninger rejser komplicerede problemstillinger om ansvarlig virksomhedsadfærd i forhold til arbejdstager- og menneskerettigheder, internationale miljøstandarder og kampen mod korruption. Hvis danske virksomheder i højere grad skal udnytte dette vækstpotentiale, bør virksomhederne have adgang til en mæglings- og klageinstitution, der kan afhjælpe tvister om ansvarlig virksomhedsadfærd.

Samtidig forventer regeringen, at danske virksomheder opfører sig ansvarligt, når de driver forretning på såvel de hjemlige som globale markeder. Mæglings- og klageinstitutionen skal derfor også være en instans, hvor brud på ansvarlig virksomhedsadfærd kan rejses, dokumenteres og offentliggøres.

OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder (OECD Guidelines for Multinational Enterprises (Recommendations for Responsible Business Conduct in a Global Context)) er anbefalinger for ansvarlig virksomhedsadfærd. Retningslinjerne er ikke juridisk bindende, men er anbefalinger om ansvarlig virksomhedsadfærd til virksomhederne, uanset hvor i verden forretningen drives.

Som medlem af OECD er Danmark forpligtet til at arbejde for, at retningslinjerne udbredes og efterleves blandt danske virksomheder. Det er regeringens målsætning, at Danmark er i front, når det gælder global ansvarlighed i relation til arbejdstager- og menneskerettigheder, internationale miljøstandarder og kampen mod korruption. Derfor skal danske offentlige virksomheder, statslige og regionale myndigheder og danske private og offentlige organisationer også efterleve retningslinjerne, fordi disse i mange situationer opererer i sammenlignelige situationer med private virksomheder.

Det fremgår af OECD's retningslinjer, at ethvert land skal oprette et såkaldt nationalt OECD-kontaktpunkt. Denne forpligtelse efterkommer Danmark ved at oprette mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd.

Mæglings- og klageinstitutionen skal generelt udbrede kendskabet til retningslinjerne og behandle sager vedrørende overtrædelser af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder. Der kan derfor klages til den danske mæglings- og klageinstitution, hvis f.eks. en dansk virksomhed ikke efterlever retningslinjerne.

I alt har 43 regeringer, som står for 85 pct. af udenlandske investeringer, tilsluttet sig retningslinjerne. Dermed er alle regioner i verden repræsenteret. Disse regeringer tilskynder deres virksomheder til at overholde retningslinjerne, hvor end de opererer.

På denne baggrund er formålet med lovforslaget at oprette en mæglings- og klageinstitution, der hurtigt og effektivt kan behandle sager om overtrædelse af internationale standarder og principper om global ansvarlig virksomhedsadfærd, jf. de til enhver tid gældende OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder. Retningslinjerne beskriver, hvad der betragtes som ansvarlig virksomhedsadfærd i forhold til emner såsom menneskerettigheder, miljø, arbejdstagerrettigheder m.v.

Mæglings- og klageinstitutionen foretager alene en vurdering af, om retningslinjerne er efterlevet, og kan i denne forbindelse tilbyde alternative løsningsmuligheder som f.eks. mægling.

Det følger bl.a. af det anførte, at det forhold, at en sag er afsluttet ved mæglings- og klageinstitutionen, evt. ved at parterne selv har fundet en løsning på sagen, ikke udelukker andre myndigheders kompetence til bl.a. at påtale ulovlige forhold m.v., herunder ved en evt. efterfølgende strafferetlig forfølgelse.

Udover at behandle konkrete henvendelser om overtrædelser har mæglings- og klageinstitutionen også til formål at fremme, at OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder implementeres og efterleves af danske virksomheder, myndigheder og organisationer. Derfor skal mæglings- og klageinstitutionen også udføre aktiviteter, der understøtter danske virksomheders, myndigheders og organisationers indsats for at vise samfundsansvar, f.eks. via vejledning i forbindelse med den konkrete sagsbehandling eller ved informations- og uddannelsesaktiviteter.

Regeringen lægger vægt på i fællesskab med relevante interessenter at skabe grundlag for ansvarlig vækst. Lovforslaget lægger sig tæt op ad de anbefalinger fra oktober 2011, som Rådet for Samfundsansvar afleverede til regeringen om, hvad Danmark bør gøre for at leve op til dels FN's nye anbefalinger fra juni 2011 samt førnævnte retningslinjer fra OECD. Regeringen ser det som en stor styrke, at rådet er bredt sammensat med repræsentanter fra både erhvervslivet, fagforenings- og NGO-side, og at anbefalingerne er vedtaget med enighed i rådet.

OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder er et vigtigt udgangspunkt, fordi retningslin-

jerne er en internationalt anerkendt referenceramme for virksomheders globale ansvarlighed, der indarbejder en lang række internationale standarder og principper, herunder FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv (UN Guiding Principles). Retningslinjerne fastlægger, hvad der forventes af virksomheder globalt og nationalt, uanset hvor de opererer, hvad angår at sikre respekt for arbejdstager- og menneskerettigheder, internationale miljøstandarder og retningslinjer for anti-korruption m.v. Dertil skaber OECD's retningslinjer også en overordnet ramme for, hvordan man i fællesskab kan understøtte virksomheder i at bidrage positivt til social, miljømæssig og økonomisk fremgang. For regeringen indebærer dette, at de krav, der stilles til virksomheder i denne sammenhæng, også må gælde myndigheder og organisationer.

OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder er ikke begrænset til kun at omfatte multinationale virksomheder. Således opfordrer OECD's retningslinjer alle virksomheder uanset størrelse til at efterleve retningslinjerne.

1.2. Formål og baggrund for ændring af årsregnskabsloven

Regeringen lægger vægt på, at Danmark er internationalt førende i forhold til at fremme respekten for menneskerettigheder og begrænse skadelige klimaforandringer. De udfordringer, som verdenssamfundet står over for såvel i forhold til menneskerettigheder som klimaforandringer, kan ikke løses af staterne alene. Det er helt afgørende, at især store virksomheder også engagerer sig aktivt på disse områder. Det er et forhold, som i de senere år har fået stigende international opmærksomhed, og som derfor vil få stor betydning for virksomheders omdømme fremover.

Regeringens evaluering af virksomhedernes rapporteringspraksis viser, at under 40 pct. af de store danske virksomheder rapporterer om menneskerettigheder. Det betyder dog ikke, at virksomhederne ikke respekterer menneskerettighederne i deres forretningsaktiviteter, men at der er behov for, at flere rapporterer om deres indsats. Evalueringen viser også, at 89 pct. af de store virksomheder rapporterer om miljø/klima som en del af deres årlige redegørelse for samfundsansvar. Ikke desto mindre er der behov for, at virksomhederne fortsat udvikler deres klimainsats og -rapportering. Kravene til virksomhedernes klimarapportering kan forventes at blive skærpet i kraft af en stigende efterspørgsel efter oplysninger om især virksomheders strategier for at begrænse CO₂ udledningerne.

Formålet med lovforslaget er at styrke danske virksomheders indsats i forhold til menneskerettigheder og klima yderligere. Det vil skabe gevinster for samfundet som helhed, men også gevinster for den enkelte virksomhed. For eksempel bliver det lettere for danske virksomheder at adskille sig fra konkurrenter på globale markeder, hvis danske produkter og ydelser opfattes som ansvarlige og bæredygtige. De foreslåede oplysningskrav vil skabe større åbenhed og dermed styrke blandt andre kunders, investorers, medarbejderes, mediernes og lokalsamfundets muligheder for at forholde sig til virksomhedernes og investorernes arbejde med samfundsansvar og særligt i forhold til menneskerettigheder og klimapåvirkning.

For borgerne vil lovforslaget indebære større gennemsigtighed og klarhed om virksomhedens aktiviteter i forhold til menneskerettigheder og klima. I det omfang lovforslaget vil tilskynde de omfattede virksomheder til at påbegynde eller videreudvikle politikker og aktiviteter inden for menneskerettigheder, kan der tillige være positive effekter i forhold til forbedringer af arbejdsvilkår og arbejdsmiljø og i forhold til lokale påvirkninger af virksomhedens aktiviteter i såvel Danmark som i udlandet samt i forbindelse med virksomhedens forretningsrelationer.

Lovforslaget vil også, i det omfang rapporteringsforpligtelsen tilskynder flere af de omfattede virksomheder til at arbejde med klima, kunne medføre positive effekter for klimaet f.eks. gennem klima- og miljøledelse og investeringer i miljø- og energieffektiv teknologi, der reducerer virksomhedernes energiforbrug og dermed udslip af CO₂.

FN's Menneskerettighedsråd har i juni 2011 vedtaget retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv. FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhvervsliv anbefaler staterne at tilskynde

virksomhederne til, og hvor det er passende, at kræve, at de oplyser om, hvordan de forholder sig til indvirkninger på menneskerettighederne i forbindelse med deres aktiviteter. FN's retningslinjer indikerer, at virksomheder skal rapportere på de områder, hvor der er en betydelig risiko for krænkelse af menneskerettigheder – enten som følge af karakteren af virksomhedens forretningsaktiviteter, det geografiske område, hvor virksomheden opererer, eller karakteren af virksomhedens forretningsrelationer.

OECD har indarbejdet de nye retningslinjer fra FN om menneskerettigheder og erhvervsliv i sine reviderede Retningslinjer for Multinationale Virksomheder, der blev vedtaget af OECD's ministerråd den 25. maj 2011. Med forslaget sikres det, at Danmark lever op til OECD's reviderede retningslinjer.

Med hensyn til virksomhedernes klimapåvirkning skal forslaget desuden ses på baggrund af en skærpet internationalt fokus på behovet for, at virksomhederne systematisk inddrager klimahensyn i deres forretningsstrategi, evaluerer deres klimapåvirkning og rapporterer herom til relevante interessenter. Opmærksomheden om virksomhedernes klimapåvirkning, samt hvorledes klimaforandringerne påvirker dem, forventes at øges frem til FN's Rio+20 konference i juni 2012.

Et skærpet internationalt fokus på behovet for, at virksomhederne systematisk inddrager klimahensyn i deres forretningsstrategi og rapporterer herom, kan være en fordel for Danmark. Danmark har allerede taget internationalt set markante initiativer både i forhold til virksomheders generelle rapportering om samfundsansvar med bestemmelsen i § 99 a i årsregnskabsloven og i forhold til at fremme virksomheders klimaindsats med det såkaldte klimakompas. Klimakompasset er et web-værktøj, der hjælper virksomheder med at måle deres klimapåvirkning og udarbejde en strategi for begrænsning af denne.

Det vil ligge i naturlig forlængelse af disse initiativer at stille udtrykkelige krav om, at store virksomheder skal tage stilling til deres indsats i forhold til såvel respekt for menneskerettigheder som klimaændringer og oplyse herom i årsrapporten.

En undersøgelse foretaget af CBS (Copenhagen Business School) på vegne af Erhvervsstyrelsen (tidligere Erhvervs- og Selskabsstyrelsen) i efteråret 2011 viser, at en stor del af virksomhederne rapporterer om miljø og klima og, at andelen af virksomheder, der rapporterer om menneskerettigheder, er stigende. En lovændring, der medfører, at virksomhederne udtrykkeligt skal tage stilling til deres indsats vedrørende menneskerettigheder og klimaændringer og oplyse herom, vil kunne understøtte denne positive udvikling og bidrage til, at endnu flere virksomheder vælger at rapportere positivt om deres indsats på disse områder.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd

2.1.1. Gældende ret

Lande, der har tiltrådt OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder, er forpligtet til at oprette et nationalt kontaktpunkt. Et nationalt kontaktpunkt er et eksempel på en ikke-retlig mæglings- og klageinstitution. På nuværende tidspunkt har 42 lande, herunder Danmark, etableret nationale kontaktpunkter.

Det danske kontaktpunkt arbejder for, at OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder bliver udbredt i Danmark og efterlevs af danske virksomheder over hele verden.

Kontaktpunktet er i dag placeret i Beskæftigelsesministeriet. Ministeriet har varetaget såvel formandskabet som sekretariatsbetjeningen for kontaktpunktet. Kontaktpunktet kan behandle sager om danske virksomheder, der handler i strid med OECD's retningslinjer. Kontaktpunktet undersøger sager evt. i samarbejde med andre OECD-landes kontaktpunkter. Kontaktpunktet understøtter også generelt, at OECD-retningslinjerne respekteres. Privatpersoner, foreninger, NGO'er, virksomheder og andre kan indbringe sager.

Kontaktpunktet i sin nuværende form lever ikke op til anbefalingerne fra Rådet for Samfundsansvar.

Der findes ikke et dansk lovgrundlag for det eksisterende danske kontaktpunkt.

Det er regeringens ønske at samle og fokusere indsatsen omkring danske virksomheders samfundsansvar og efterlevelse af internationale retningslinjer. Derfor overføres og videreføres det eksisterende kontaktpunkts opgaver i den nye mæglings- og klageinstitution, som er oprettet i overensstemmelse med OECD's og FN's anbefalinger til ikke-retlige klagemekanismer. Det eksisterende kontaktpunkt fortsætter sit arbejde, indtil den foreslåede nye mæglings- og klageinstitution er oprettet. Mæglings- og klageinstitutionen overtager derefter sagsbehandlingen af eventuelle sager, der ikke er afsluttet.

2.1.2. Lovforslagets indhold

2.1.2.1. Mæglings- og klageinstitutionens sammensætning og placering

Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler for sammensætningen af mæglings- og klageinstitutionen. Det er tanken, at rådets anbefalinger lægges til grund ved fastsættelsen af nærmere regler for mæglings- og klageinstitutionens sammensætning.

Rådet for Samfundsansvar anbefaler, at mæglings- og klageinstitutionen sammensættes af 5 medlemmer, en formand, et sagkyndigt medlem, og tre organisationsrepræsentanter, der alle udpeges af den ansvarlige minister. Det vil sikre, at mæglings- og klageinstitutionen kan arbejde hurtigt og effektivt. Konkret foreslår rådet, at organisationsrepræsentanterne udpeges efter indstilling fra DI, LO samt 92-gruppen.

Rådet anbefaler endvidere, at mæglings- og klageinstitutionen skal være uafhængig af det politiske niveau, men at det administrative ansvar fremadrettet kan varetages af et ministerium. Derfor placeres mæglings- og klageinstitutionen i Erhvervsstyrelsen, der ligeledes varetager sekretariatsbetjeningen for Rådet for Samfundsansvar.

2.1.2.2. Mæglings- og klageinstitutionens sagsbehandling

Regeringen lægger vægt på, at den, der klages over, får mulighed for først selv at finde en løsning sammen med klager. Hvis dette ikke lykkes, bør der som hovedregel søges en løsning ved mægling ledet af mæglings- og klageinstitutionen. Dialog og mægling spiller derfor en central rolle for mæglings- og klageinstitutionens sagsbehandling. Er mægling ikke muligt eller, hvis der kan være tale om grove overtrædelser, skal mæglings- og klageinstitutionen undersøge sagen og tage stilling til, om der er sket en overtrædelse. Mæglings- og klageinstitutionen har ikke egentlige sanktionsmuligheder, men kan udtale sig om sagen. Mæglings- og klageinstitutionen kan følge op på, om den pågældende følger evt. henstillinger.

OECD's retningslinjer anbefaler, at mæglings- og klageinstitutionen 1) offentliggør en udtalelse, når der er truffet beslutning om, at sagen afvises, 2) offentliggør en beskrivelse af den løsning parterne er kommet frem til, hvis sagen løses ved mægling, og 3) kommer med en vurdering af sagen med anbefalinger til, hvordan retningslinjerne kan efterleves, hvis sagen er blevet undersøgt.

Alle institutionens udtalelser offentliggøres på institutionens hjemmeside efter forhåndsadvisering af sagens parter.

Ved afvisning offentliggør institutionen en kort udtalelse, der begrundes, hvorfor sagen afvises, men ikke nævner parternes navne. Institutionens udtalelser ved afvisning offentliggøres på institutionens hjemmeside, hvor de er tilgængelige, indtil institutionens årsberetning er offentliggjort. Herefter slettes udtalelserne fra institutionens hjemmeside. Årsberetningen indeholder statistik omkring institutionens sagsbehandling i det forgangne år, men gengiver ikke selve indholdet i udtalelserne.

Ved mægling i institutionen offentliggør mæglings- og klageinstitutionen en udtalelse, der beskriver sagen samt gengiver de vigtigste elementer i mæglingsresultatet. De berørte parter deltager aktivt i sagsbehandlingen, men vil herudover blive hørt forud for den endelige offentliggørelse af udtalelsen. Mæg-

lings- og klageinstitutionen følger op på, om evt. aftaler i mæglingsresultatet er efterkommet 1 år efter sagens afslutning. Hvis parterne har efterlevet mæglingsresultatet, slettes udtalelsen fra institutionens hjemmeside.

Ved offentliggørelse af en udtalelse på baggrund af en undersøgelse høres parterne i forbindelse med institutionens udtalelse og orienteres i god tid forud for den endelige offentliggørelse. Herefter offentliggøres udtalelsen på institutionens hjemmeside. Mæglings- og klageinstitutionen følger op på, om evt. henstillinger i udtalelsen er efterkommet 1 år efter, at udtalelsen er offentliggjort. Hvis parterne har imødekommet henstillingerne, orienteres parterne om, at udtalelsen slettes fra institutionens hjemmeside. Hvis henstillingerne ikke er imødekommet, forbliver udtalelsen på hjemmesiden. Mæglings- og klageinstitutionen foretager årligt en opfølgning på udtalelsen. Hvis henstillingerne imødekommes, slettes udtalelsen fra institutionens hjemmeside.

Med udgangspunkt i anbefalingerne fra Rådet for Samfundsansvar foreslås det, at mæglings- og klageinstitutionens sager vedrørende overtrædelser af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder er omfattet af offentlighedsloven, når sagen er afsluttet, medmindre sagsbehandlingen afsluttes ved, at parterne selv har fundet en løsning og dermed afslutter sagen. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 7.

2.1.2.3. Hvilke sager behandles

Mæglings- og klageinstitutionen behandler sager om overtrædelse af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder. Kriterierne i dette lovforslag for, at en sag kan behandles af mæglings- og klageinstitutionen, følger derfor OECD's retningslinjer for behandling af klager i de nationale kontaktpunkter.

Det er afgørende, at den part, der indbringer klagen, kan fremlægge en saglig begrundelse og rimelig dokumentation for den påståede overtrædelse af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 4. Når en sag behandles af mæglings- og klageinstitutionen, er det således ikke ensbetydende med, at en overtrædelse har fundet sted, men alene at det er tilstrækkeligt sandsynliggjort, at en overtrædelse kan have fundet sted.

OECD's retningslinjer angiver ikke yderligere kriterier for, hvad der anses for egnet dokumentation, men understreger, at det er de nationale kontaktpunkter, der afgør, om den konkrete sag, som henvendelsen vedrører, er bona fide, dvs. at klageren handler i god tro. At handle i »god tro« i denne sammenhæng betyder bl.a. at reagere i tide, opretholde fortrolighed, hvor det er passende, afholde sig fra at vanskeliggøre processen og fra at true med repressalier mod de involverede parter i proceduren. Derimod bør parterne engagere sig i sagsbehandlingen med henblik på at finde en løsning i overensstemmelse med retningslinjerne på de spørgsmål, der rejses.

Mæglings- og klageinstitutionen bør bl.a. lægge til grund for sin vurdering, at der foreligger en saglig begrundelse og rimelig dokumentation for den påståede overtrædelse, at der er en klar sammenhæng mellem den konkrete sag, der rejses, og f.eks. virksomhedens aktiviteter, samt hvordan lignende sager behandles nationalt og internationalt. Hvorvidt der foreligger en saglig begrundelse og rimelig dokumentation må bero på en konkret vurdering på baggrund af den forelagte dokumentation.

Såfremt tredjemand repræsenterer en berørt part, skal der forelægges dokumentation herfor, f.eks. i form af en fuldmagt. Erfaringen fra andre landes nationale kontaktpunkter viser, at det oftest er tredjemand i form af en NGO eller fagforening, der indgiver klager. Dette er særligt relevant i lande, hvor den berørte part evt. ikke har ressourcer til selv at rette henvendelse til mæglings- og klageinstitutionen, eller af frygt for repressalier ikke kan forventes at gøre det. OECD's retningslinjer fremhæver i den forbindelse, at de nationale kontaktpunkter bør behandle henvendelser om uoverensstemmelser fra erhvervslivet, fagforeninger, NGO'er og andre interesserede parter.

Mæglings- og klageinstitutionen kan afvise sager f.eks. på grund af manglende dokumentation.

Mæglings- og klageinstitutionen kan genoptage en sag, hvis særlige grunde taler herfor. Det ville f.eks. kunne være tilfældet, hvis der fremkommer nye faktiske oplysninger, der er af så væsentlige betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med institutionens oprindelige behandling af sagen.

Afviser mæglings- og klageinstitutionen en anmodning om genoptagelse af en sag, offentliggør mæglings- og klageinstitutionen en kort beskrivelse af anmodningen med en begrundelse for afvisningen. Sagens parter nævnes, medmindre sagens parter ikke er nævnt i de tidligere udtalelser af mæglings- og klageinstitutionen om sagen.

2.1.2.4. Mæglings- og klageinstitutionens bedømmelsesgrundlag

Mæglings- og klageinstitutionen skal tage stilling til, om den pågældende har overtrådt OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder. Ved at anvende OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder som mæglings- og klageinstitutionens bedømmelsesgrundlag vil den væsentligste del af alle relevante internationale principper og konventioner for samfundsansvar være omfattet, herunder særligt FN's nye retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv.

OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder har til formål at tilskynde virksomheder til at udnytte deres evne til at bidrage positivt til økonomisk, social og miljømæssig fremgang og til at minimere de vanskeligheder, deres aktiviteter kan give anledning til. Mæglings- og klageinstitutionen bør have dette overordnede mål for øje. Det bør således indgå som et positivt element i bedømmelsen, hvis virksomheden reelt demonstrerer vilje til at efterleve retningslinjerne. Hermed bidrager mæglings- og klageinstitutionen også til at skabe incitament til at efterleve forventninger om ansvarlig virksomhedsadfærd. Tilsvarende gælder for statslige eller regionale myndigheder og offentlige eller private organisationer i sammenlignelige situationer.

Den globale karakter af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder gør dem til en fælles referenceramme for virksomheder uanset, hvor i verden virksomhederne opererer.

OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder anbefaler, at mæglings- og klageinstitutionen bl.a. skal modtage henvendelser vedrørende både små og store virksomheder. Mæglings- og klageinstitutionens virksomhed er således ikke afgrænset til store multinationale virksomheder. Mæglings- og klageinstitutionen bør dog være opmærksom på, at OECD ikke forventer det samme høje niveau af nødvendig omhu (due diligence) af små som af store virksomheder. Selvom små virksomheder som regel har en mere enkel forsyningskæde, har små virksomheder typisk også færre ressourcer end store virksomheder.

Små virksomhedernes aktiviteter indgår dog i stigende grad i den globale produktionskæde og medfører således en risiko for, at virksomhederne uanset størrelse kan have en negativ indvirkning på omgivelserne. Små virksomheders aktiviteter kan således potentielt have en stor negativ påvirkning, men påvirkningen vil dog oftest være mindre end påvirkningen fra store virksomheder.

OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder indeholder en række uddybende kommentarer udarbejdet af OECD's Investeringskomité. Mæglings- og klageinstitutionen kan benytte sig af disse som supplerende fortolkningsgrundlag. Mæglings- og klageinstitutionen kan hente inspiration med henblik på mæglings- og klageinstitutionens sagsbehandling i sagsbehandlingen af andre landes kontaktpunkter.

Ved tvivlsspørgsmål kan mæglings- og klageinstitutionen rette henvendelse til OECD's Investeringskomité og i relevant omfang samarbejde med andre nationale kontaktpunkter og internationale partnere for at fremme en fælles forståelse og en positiv udvikling.

2.1.2.5. Nødvendig omhu

En virksomheds nødvendige omhu (due diligence) er et centralt begreb i såvel FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv som i OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder. Be-

grebet har derfor også central betydning for mæglings- og klageinstitutionens vurdering af uoverensstemmelsen. Nødvendig omhu tilsigter at minimere risikoen for overtrædelser i relation til virksomhedens forretningsaktiviteter. Nødvendig omhu indebærer, at virksomheden aktivt og metodisk undersøger risikoen for overtrædelse af OECD's retningslinjer i forbindelse med virksomhedens forretningsaktiviteter, både hos virksomheden selv og hos andre virksomheder, som den har indflydelse på, f.eks. leverandører, og træffer foranstaltninger til at forebygge risikoen for sådanne overtrædelser. Tilsvarende gælder for statslige eller regionale myndigheder og for offentlige eller private organisationer i sammenlignelige situationer.

Ifølge OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder bør virksomhederne gennemføre processer for nødvendig omhu som en del af virksomhedernes risikostyring og beslutningsprocesser. I overensstemmelse med OECD's og FN's definition af nødvendig omhu bør virksomheder konkret identificere, forebygge, udbedre og redegøre for aktuelle og potentielle overtrædelser og negative påvirkninger.

Når der identificeres konkrete overtrædelser, bør virksomheden udnytte sine muligheder for indflydelse - evt. i samarbejde med andre - til at stoppe overtrædelsen og sikre den eller de berørte den nødvendige afhjælpning (remedy).

Forventninger til virksomhedens ansvar kan således ikke afgrænses til et på forhånd defineret antal leverandører eller et specifikt led i leverandørkæden. Der er dog væsentligt at understrege, at det ikke er hensigten at flytte ansvar fra leverandøren til virksomheden.

Mens virksomheder på den ene side skal indarbejde nødvendig omhu i deres beslutningsprocesser, fremhæver OECD's retningslinjer samtidig, at karakteren og omfanget af nødvendig omhu afhænger af den konkrete situation og den enkelte virksomheds særlige omstændigheder. I praksis vil mæglings- og klageinstitutionens vurdering af, om der foreligger en overtrædelse af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder og den konkrete vurdering af virksomhedens ansvar særligt tage udgangspunkt i, om virksomheden har udvist nødvendig omhu i forhold til, hvad der med rimelighed kan forventes af virksomheden ud fra den kontekst, den opererer i. Tilsvarende gælder for statslige og regionale myndigheder og offentlige eller private organisationer i sammenlignelige situationer. Rådet for Samfundsansvar har i sine »Retningslinjer for ansvarlig leverandørstyring« (juni 2010) nærmere redegjort for, hvilken indsats der bør kunne forventes af virksomheder og myndigheder i forhold til leverandørkæden.

Virksomheder, myndigheder og organisationer, der arbejder med processer for nødvendig omhu i relation til deres forretningsaktiviteter, vil være langt bedre rustet til at forhindre overtrædelser og minimerer således risikoen for at blive genstand for en klage eller undersøgelse af mæglings- og klageinstitutionen og dermed evt. modtage kritik. Bliver virksomheden, myndigheden eller organisationen alligevel genstand for en sag, bør mæglings- og klageinstitutionen lægge til grund for sin bedømmelse, at nødvendig omhu afhænger af den pågældendes størrelse, forretningsmæssige sammenhæng og kompleksitet, overtrædelsens alvor, om årsagen til overtrædelsen er uden for evt. kontrol og indflydelse, om der består en afhængighed af de pågældende varer eller tjenesteydelser og endelig perspektivet i forhold til den pågældende overtrædelse ved afbrydelse af et samarbejde eller indkøb, dvs. om en afbrydelse af samarbejdet forværrer eller forbedrer situationen.

Der kan således forekomme situationer, hvor samme overtrædelse vurderes forskelligt som følge af virksomhedens, myndighedens eller organisationens indsats for nødvendig omhu og den konkrete kontekst.

Nødvendig omhu kan virke som en større opgave særligt for virksomheder med mange underleverandører og for små og mellemstore virksomheder. Derfor skal mæglings- og klageinstitutionen sikre relevant vejledning, der uddyber og fortolker OECD's retningslinjers nødvendig omhu-begreb, herunder også i relation til specifikke områder som f.eks. menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø/klimaområdet og korruption m.v. Vejledning bør i relevant omfang tage udgangspunkt i eksisterende eller planlagt vejledning internationalt, herunder særligt af OECD og FN.

Derudover kan mæglings- og klageinstitutionen f.eks. udarbejde vejledning af mere generel karakter evt. på baggrund af afsluttede sager for at forebygge lignende sager.

2.2. Ændring af årsregnskabsloven

2.2.1. Gældende ret

Ifølge årsregnskabslovens § 99 a påhviler det store virksomheder at supplere ledelsesberetningen med en redegørelse for samfundsansvar. Ved samfundsansvar forstås, at virksomhederne frivilligt integrerer hensyn til bl.a. menneskerettigheder, sociale forhold, miljø- og klimamæssige forhold samt bekæmpelse af korruption i deres forretningsstrategi og forretningsaktiviteter.

Redegørelsen skal gives i tilknytning til ledelsesberetningen. Virksomhederne kan dog vælge i stedet at give redegørelsen i en supplerende beretning til årsrapporten eller på virksomhedens hjemmeside.

Har virksomheden ikke politikker for samfundsansvar, skal dette oplyses i ledelsesberetningen.

Den gældende § 99 a i årsregnskabsloven opregner blandt de elementer, der kan være indeholdt i samfundsansvar, hensynet til menneskerettigheder og klimamæssige forhold. Der stilles dog ikke udtrykkelige krav om, at redegørelsen skal indeholde oplysninger om respekt for menneskerettigheder og politikker for at reducere klimapåvirkningen ved virksomhedens aktiviteter.

2.2.2. Lovforslagets indhold

Der foreslås med lovforslaget en udvidelse af årsregnskabslovens § 99 a vedrørende redegørelse for samfundsansvar til udtrykkeligt at omfatte redegørelse for virksomhedens politikker for at respektere menneskerettighederne samt politikker for at reducere klimapåvirkningen ved virksomhedens aktiviteter.

Lovforslaget omfatter de virksomheder, der allerede er omfattet af årsregnskabslovens § 99 a – dvs. store virksomheder omfattet af regnskabsklasse C og virksomheder omfattet af regnskabsklasse D.

Rapporteringen vedrørende menneskerettigheder og klima skal i øvrigt indholdsmæssigt følge den eksisterende struktur, jf. årsregnskabslovens § 99 a, stk. 2, nr. 1-3. De omfattede virksomheder kan medtage en evt. redegørelse for samfundsansvar i virksomhedens ledelsesberetning. Alternativt kan virksomheden placere redegørelsen for samfundsansvar i en supplerende beretning til årsrapporten eller på virksomhedens hjemmeside i overensstemmelse med de hidtil gældende krav i årsregnskabslovens § 99 a, stk. 3. Hvis virksomheden ikke har politikker for menneskerettigheder eller klima, skal dette ligeledes oplyses.

Udvidelsen ændrer ikke ved virksomhedernes muligheder for at udforme deres redegørelse for samfundsansvar - herunder vedrørende menneskerettigheder og klima - ud fra en konkret væsentlighedsvurdering. Rapporteringen om menneskerettigheder og klima afviger således ikke fra rapporteringen om ethvert andet emne bortset fra kravet om, at virksomheden skal forholde sig udtrykkeligt til netop disse to emner.

Kravet om, at redegørelsen for samfundsansvar udtrykkeligt skal indeholde oplysninger om menneskerettigheder og klima, bortfalder ikke, selvom virksomheden benytter muligheden for at henvise til en evt. fremskridtsrapport til FN's Global Compact, jf. den gældende års-regnskabslovens § 99 a, stk. 7. Hvis fremskridtsrapporten til FN imidlertid også omfatter menneskerettigheder og klima, behøver virksomheden ikke rapportere særskilt herom efter § 99 a, stk. 2. Det bemærkes, at principperne i FN's Global Compact omfatter såvel menneskerettigheder som miljø og klima, hvorfor en FN fremskridtsrapport bør omtale virksomhedens indsats indenfor disse områder.

Der vil blive indført tilsvarende oplysningskrav, som i dette lovforslag, for institutionelle investorer, investeringsforeninger og børsnoterede finansielle virksomheder i øvrigt (pengeinstitutter og forsikrings-selskaber m.v.), som ikke omfattes af årsregnskabsloven. Regnskabsreglerne for disse virksomheder er i vidt omfang fastsat i bekendtgørelser udstedt af Finanstilsynet. Oplysningspligt vedrørende menneskeret-

tigheder og klima som foreslået med dette lovforslag vil derfor for disse virksomheders vedkommende blive fastsat af Finanstilsynet ved bekendtgørelse. Dette kan ske på baggrund af de eksisterende bemyndigelser til at fastsætte regnskabsregler i lovene for disse virksomheder.

2.2.3. Understøttende initiativer med betydning for opfyldelsen af rapporteringen

Regeringen vil bidrage til, at danske virksomheder kommer op på et niveau for samfundsansvar, der er i overensstemmelse med FN's Retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv og OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder ved at udvikle og formidle værktøjer og viden om CSR - herunder om menneskerettigheder og klima - til danske virksomheder og deres samarbejdspartnere. Det vil blandt andet ske ved at udvikle de eksisterende værktøjer, der er tilgængelige via www.samfundsansvar.dk.

Denne indsats vil have særligt fokus på at hjælpe virksomhederne med at vurdere væsentligheden af menneskerettigheder og klimapåvirkning i forhold til virksomhedens forretningsaktiviteter.

Understøttende tiltag for virksomhedernes rapportering og redegørelse for menneskerettigheder inkluderer eksempelvis FN's Global Compact Self Assessment Tool og CSR Kompasset.

Med hensyn til understøttende tiltag til fremme af virksomhedernes rapportering om og redegørelse for deres klimapåvirkning kan der peges på Klimakompasset (www.klimakompasset.dk), der netop giver virksomhederne mulighed for at måle deres klimapåvirkning i henhold til internationalt anerkendte principper (GHG-protokolen). Klimakompasset består af dels en vejledningsdel med råd til, hvorledes virksomhederne kan opnå energibesparelser samt udarbejde en klimastrategi, og dels en CO₂-beregner, hvormed virksomhederne på en anerkendt måde kan beregne deres klimapåvirkning målt i CO₂ ækvivalenter (CO₂e). Virksomhederne kan dermed benytte Klimakompasset til at tilvejebringe en række væsentlige oplysninger til brug for deres rapportering vedrørende klima.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Der er med finansloven for 2012 afsat en bevilling til mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd på 3 mio. kr. årligt. Det vurderes, at lovforslaget i øvrigt ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Oprettelse af mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd vurderes ikke at medføre administrative byrder for virksomhederne.

Dette skyldes, at de administrative byrder ved enkeltsager ikke er omfattet af Erhvervsstyrelsens Center for Kvalitet i Erhvervsregulering's (CKR) målinger af administrative byrder. Målingerne foretaget ved AMVAB-metoden har som forudsætning, at alle virksomheder overholder og efterlever reguleringen. Administrative byrder, som skyldes sagsbehandling ved klager, retsforfølgelse og processuelle aktiviteter af den karakter, kvantificeres derfor ikke.

CKR vurderer, at ændringen af årsregnskabsloven vil medføre nye administrative byrder for de virksomheder, der redegør for samfundsansvar, men som ikke tidligere har redegjort for politikker om menneskerettigheder og klimapåvirkninger. CKR antager dog, at en stor del af de virksomheder, der har aktiviteter, som kan relateres til menneskerettigheder eller klimapåvirkning, allerede under den gældende regulering redegør herfor i redegørelse for samfundsansvar. CKR kan ikke på nuværende tidspunkt kvantificere de nye administrative byrder, men CKR vurderer, at det vil være et begrænset antal virksomheder, der skal udvide deres redegørelse til at omfatte menneskerettigheder og klimapåvirkninger. CKR vurderer på den baggrund, at de administrative byrder som følge af forslaget vil være små på samfundsniveau.

Samlet set vurderes lovforslaget således kun at have mindre økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet på samfundsniveau.

5. Miljømæssige konsekvenser

Kravet om rapportering om klimapåvirkning forventes at have positiv indvirkning på miljøet som følge af virksomhedernes rapportering om og arbejde med deres klimapåvirkning. Lovforslaget har i øvrigt ikke miljømæssige konsekvenser.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

AE – Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ATP, Bryggeriforeningen, Businesses for Social Responsibility/Europe, CSR Forum, Copenhagen Business School, Danske Advokater, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Danmarks Rederiforening, Dansk Standard, Datatilsynet, DIEH, DI, Den Danske Finansanalytikerforening, Eksport Kredit Fonden, FN Global Compact, FSR - danske revisorer, Folkekirkens Nødhjælp, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, First North, Forsikring & Pension, Forbrugerrådet, Grønlands selvstyre, Håndværksrådet, HK, ICJ - International Commission of Jurists, Investeringsforeningsrådet, Institut for Menneskerettigheder, Komitéen for god Selskabsledelse, KL, Københavns Universitet, Landbrug og Fødevarer, Videnskabscentret for Landbrug, DLBR Dansk Landbrugsrådgivning, Ledernes Hovedorganisation, LO, Lønmodtagernes Dyrtidsfond, Nasdaq OMX Copenhagen A/S, Red Barnet, Regnskabsrådet, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Roskilde Universitet, Rådet for Bæredygtig Erhvervsudvikling, Syddansk Universitet, Verdens Skove, Virksomhedsforum for Social Ansvar, WWF, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, 92-gruppen.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ Mindre udgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige	Ingen	Der er med Finansloven 2012 afsat en bevilling til mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd på 3 mio. kr. årligt
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Det vurderes, at der vil være tale om små administrative konsekvenser som følge af arbejdet med rapportering om menneskerettigheder og klima.
Miljømæssige konsekvenser	Det vurderes, at rapportering om klimapåvirkninger vil have positiv indvirkning på miljøet.	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det foreslås i stk. 1, at erhvervs- og vækstministeren opretter en mæglings- og klageinstitution, der skal behandle henvendelser vedrørende efterlevelse af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder med henblik på at løse uoverensstemmelser og sikre fremadrettet forbedringer vedrørende samfundsansvar.

Udover at behandle konkrete henvendelser om efterlevelse af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder skal mæglings- og klageinstitutionen også udføre aktiviteter, der understøtter danske virksomheders, myndigheders og organisationers indsats for at vise samfundsansvar.

Det foreslås i stk. 2, at mæglings- og klageinstitutionen er et uafhængigt organ inden for den offentlige forvaltning. Mæglings- og klageinstitutionen er dermed i sit virke uafhængig af instrukser vedrørende den enkelte sags behandling og afgørelse. Mæglings- og klageinstitutionen er således ikke underlagt instruktionsbeføjelser, kontrol eller lignende fra Erhvervs- og Vækstministeriet eller fra andres side.

Det følger bl.a. heraf, at mæglings- og klageinstitutionens beslutninger ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Ved mæglings- og klageinstitutionens beslutninger forstås alle beslutninger i forbindelse med institutionens sagsbehandling, herunder institutionens udtalelser.

Det foreslås i stk. 3, at mæglings- og klageinstitutionen består af en formand, et sagkyndigt medlem og tre organisationsrepræsentanter.

Formanden varetager procesfremmende opgaver i de indledende faser, og en beslutningsfremmende rolle i den afsluttende fase, hvis konflikten ikke er løst forinden.

Formanden skal bistå den svage part, der kan have brug for særlig støtte, men også bistå f.eks. virksomhederne således, at formanden kan hjælpe med at få afsluttet en sag hurtigt og på en måde, der også tager hensyn til virksomhedens situation.

Formandens rolle er i særdeleshed at skabe grundlag for, at sagen kan behandles ved mægling, og at fremme løsninger gennem dialog med sagens parter.

Formanden har det overordnede ansvar for institutionens virke, herunder også i forhold til mæglingen og mæglingsresultaterne.

Det foreslås i stk. 4, at mæglings- og klageinstitutionens medlemmer udnævnes af erhvervs- og vækstministeren. Formanden udnævnes for en periode af 4 år med mulighed for genudnævnelse. Mæglings- og klageinstitutionens øvrige medlemmer udnævnes for en periode af 3 år med mulighed for genudnævnelse. Herved sikres en glidende overgang i tilfælde af personudskiftning, således at erfaringsgrundlaget kan viderebringes.

I stk. 5 foreslås en hjemmel til Erhvervsstyrelsen til at fastsætte nærmere regler for udnævnelse af mæglings- og klageinstitutionens medlemmer og medlemmernes kvalifikationer.

Det vil blive fastsat regler om, at de tre organisationsrepræsentanter udnævnes efter indstilling fra henholdsvis en organisation for erhvervslivet, en organisation for arbejdstagerside og en organisation for NGO'er. Organisationerne bør indstille repræsentanter, der har viden og kvalifikationer, der gør dem egnede til at deltage i mæglings- og klageinstitutionens sagsbehandling.

Formanden og det sagkyndige medlem skal så vidt muligt have kvalifikationer i form af en relevant samfundsvidenskabelig eller juridisk baggrund, viden om CSR og i særdeleshed viden om anerkendte internationale retningslinjer på området. Formanden skal desuden så vidt muligt have erfaring med mægling, virksomhedserfaring, herunder fra det globale erhvervsliv, og stor personlig integritet. Formanden repræsenterer som udgangspunkt mæglings- og klageinstitutionen udadtil.

Til § 2

Det foreslås i § 2, at Erhvervsstyrelsen varetager sekretariatsfunktionen for mæglings- og klageinstitutionen.

Sekretariatet for Rådet for Samfundsansvar varetages ligeledes af Erhvervsstyrelsen. Med forankringen af sekretariatsfunktionen for mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd i Erhvervsstyrelsen sikres koordinering mellem mæglings- og klageinstitutionens virksomhed og den forebyggende vejlednings- og rådgivningsindsats over for virksomhederne, som rådet yder. Samtidig sikres en effektiv anvendelse af statens midler og synergigevinster i forhold til Erhvervsstyrelsens øvrige arbejde med ansvarlig virksomhedsadfærd.

Rådet for Samfundsansvar er et uafhængigt råd, og det samme foreslås med hensyn til mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd, jf. den foreslåede § 1, stk. 2.

Varetagelse af sekretariatsfunktionen vil ske i overensstemmelse med forslaget § 1, stk. 2, der foreslår, at mæglings- og klageinstitutionen i sin virksomhed er uafhængig af instrukser.

Til § 3

Det foreslås i § 3, at mæglings- og klageinstitutionen behandler sager vedrørende overtrædelser af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder, der enten er begået i Danmark eller vedrører danske private eller offentlige virksomheder eller deres forretningsforbindelser, statslige eller regionale myndigheder eller deres forretningsforbindelser eller private eller offentlige organisationer eller deres forretningsforbindelser. Ved regionale myndigheder forstås både regioner og kommuner.

Mæglings- og klageinstitutionen behandler sager vedrørende overtrædelser af de til enhver tid gældende OECD Retningslinjer for Multinationale Virksomheder (OECD Guidelines for Multinational Enterprises (Recommendations for Responsible Business Conduct in a Global Context)). OECD's reviderede Retningslinjer for Multinationale Virksomheder blev vedtaget af OECD's ministerråd den 25. maj 2011 og er offentliggjort på OECD's hjemmeside www.oecd.org. Udvides eller ændres OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder, kan mæglings- og klageinstitutionen behandle sager vedrørende overtrædelser af de udvidede eller ændrede OECD Retningslinjer for Multinationale Virksomheder. Sager, som vedrører mulige overtrædelser, der er sket før nye OECD-retningslinjer er trådt i kraft, bedømmes på baggrund af de på tidspunktet for den påståede overtrædelse gældende retningslinjer.

Det foreslås, at mæglings- og klageinstitutionen kan vælge at tage en sag op på baggrund af en klage. Mæglings- og klageinstitutionen kan også tage en sag op af egen drift, hvis mæglings- og klageinstitutionen ad andre veje bliver opmærksom på mulige overtrædelser. Mæglings- og klageinstitutionen behandler som udgangspunkt ikke anonyme henvendelser, men mæglings- og klageinstitutionen kan dog efter et konkret skøn tage sagen op af egen drift.

OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder skelner mellem virksomhedernes indsats i forhold til

- a. overtrædelser, som virksomheden er årsag til eller har medvirket til, og
- b. overtrædelser, som virksomheden ikke direkte har medvirket til, men som ikke desto mindre kan knyttes direkte til virksomhedens aktiviteter, produkter eller serviceydelser.

Er virksomheden ikke årsag til overtrædelser af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder, men medvirker til overtrædelserne, bør der være tale om en betydelig medvirken for, at sagen behandles. Om der er tale om betydelig medvirken beror på en konkret vurdering i den foreliggende sag. Hvis virksomheden ikke har medvirket til overtrædelserne, men overtrædelserne kan knyttes direkte til virksomhedens aktiviteter, produkter eller serviceydelser, bør der være tale om en betydelig overtrædelse af retningslinjerne. Ovenstående gør sig gældende for virksomheder, myndigheder og organisationer.

I stk. 2. foreslås en dansk privat eller offentlig virksomhed defineret som en dansk privat eller offentlig virksomhed, der er hjemmehørende i Danmark.

I stk. 3 foreslås danske private eller offentlige organisationer defineret som private eller offentlige organisationer, der er hjemmehørende i Danmark.

I stk. 4 foreslås forretningsforbindelser defineret som forretningspartnere, enheder i forsyningskæden og andre ikke-offentlige eller offentlige enheder, som kan forbindes direkte til virksomhedens, myndighedens eller organisationens forretningsmæssige aktiviteter, produkter eller tjenesteydelser. Der er ikke tale om et objektivt ansvar. Den pågældendes ansvar rækker dog videre end f.eks. en virksomheds egne enheder og datterselskaber. Ifølge OECD's retningslinjer går f.eks. en virksomheds ansvar ud i virksomhedens leverandør- og distributionskæde. Mæglings- og klageinstitutionen kan derfor gå ind i sager, der vedrører krænkelser, der har fundet sted hos f.eks. en af virksomhedens underleverandører. Udgangspunktet er, at ansvaret er det samme for hele leverandør- eller distributionskæden. Det anerkendes dog internationalt, at ansvaret i praksis afhænger af flere forhold, herunder den pågældendes størrelse og mulighed for at gøre indflydelse gældende. Der er dog ingen tvivl om, at der er en særlig forpligtelse i forhold til leverandører eller distributører i første led, fordi den pågældende her har en direkte kontraktlig relation. Det er også her, at der er en særlig mulighed for at påvirke de pågældende gennem de kontrakter, der indgås. Som udgangspunkt er det afgørende, at den pågældende uanset størrelse gennem en række relevante vurderinger og tiltag udviser den nødvendige omhu (due diligence), se også ovenfor afsnit 2.1.2.5, og herigennem afdækker og bearbejder risici for krænkelser i sin indflydelsessfære (sphere of influence), jf. Rådet for Samfundsansvar: Retningslinjer for ansvarlig leverandørstyring (2010).

Til § 4

Det foreslås i § 4, at enhver kan indbringe en klage for mæglings- og klageinstitutionen på egne vegne eller på vegne af tredjemand. Når der ikke er en fysisk krænket person, f.eks. fordi der er tale om en overtrædelse, der vedrører miljøet, føres sagen på egne vegne. Klagen skal være skriftlig og såfremt tredjemand repræsenterer en berørt part, skal der forelægges dokumentation herfor, f.eks. i form af en fuldmagt.

I modsætning til prøvelser ved domstolene er det ikke et krav for behandling af en sag ved mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd, at klager har en retlig interesse i sagen. Sager kan derfor indbringes på vegne af tredjemand, som er blevet krænket af handlingen eller undladelsen, f.eks. fordi den krænkede part ikke selv har mulighed for at fremføre sin klage.

Det afgørende er, at klageren skal fremlægge en saglig begrundelse og rimelig dokumentation for den påståede overtrædelse af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder. Hensigten er at sikre balance mellem hensynet til, at alle i princippet skal kunne klage, men at mæglings- og klageinstitutionen skal kunne afvise klager, der f.eks. har karakter af chikane. Ved saglig begrundelse menes, at klagen angår forhold, der er beskrevet i OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder. Rimelig dokumentation kan f.eks. være en beskrivelse af hændelsesforløbet, og evt. billeder, videodokumentation eller lignende.

OECD's retningslinjer angiver ikke yderligere kriterier for dokumentation, men understreger, at det er de nationale kontaktpunkter, der afgør, om den konkrete sag, som henvendelsen vedrører, er bona fide, dvs. at klageren handler i god tro og har redelige hensigter. At handle i »god tro« i denne sammenhæng betyder bl.a. at reagere i tide, opretholde fortrolighed, hvor det er passende, afholde sig fra at vanskeliggøre processen og fra at true med repressalier mod de involverede parter i proceduren. Derimod bør parterne engagere sig i sagsbehandlingen med henblik på at finde en løsning i overensstemmelse med retningslinjerne på de spørgsmål, der rejses.

Mæglings- og klageinstitutionen bør bl.a. lægge til grund for sin vurdering, at der foreligger en saglig begrundelse og rimelig dokumentation for den påståede overtrædelse, at der er en klar sammenhæng

mellem den konkrete sag, der rejses, og f.eks. virksomhedens aktiviteter, samt hvordan lignende sager behandles nationalt og internationalt. Hvorvidt der foreligger en saglig begrundelse og rimelig dokumentation, må bero på en konkret vurdering på baggrund af den forelagte dokumentation.

Mæglings- og klageinstitutionen kan afvise sagen, hvis mæglings- og klageinstitutionen skønner, at der ikke foreligger en saglig begrundelse og rimelig dokumentation for den påståede overtrædelse af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder, herunder hvis det skønnes, at klageren ikke handler i god tro, f.eks. hvis der kan ligge chikanøse forhold bag klagen, eller klagen må anses for grundløs. Med hensyn til en afvisning af sagen henvises der i øvrigt til bemærkningerne til den foreslåede § 5.

Til § 5

Det foreslås i stk. 1, at mæglings- og klageinstitutionen kan afvise sagen efter en indledende vurdering. I denne vurdering indgår formelle kriterier, herunder om skriftlighed, og om der foreligger en saglig begrundelse og rimelig dokumentation for den påståede overtrædelse af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder, jf. § 4.

Afviser mæglings- og klageinstitutionen at behandle sagen, foreslås det i stk. 2, at mæglings- og klageinstitutionen offentliggør en kort beskrivelse af sagen med en begrundelse for afvisningen, men uden at nævne sagens parter. Offentliggørelse med anonymisering af sagens parter skal ske på en måde, der ikke gør det muligt for offentligheden at identificere sagens parter udefra andre oplysninger i sagen.

Afviser mæglings- og klageinstitutionen en anmodning om genoptagelse af en sag, offentliggør mæglings- og klageinstitutionen en kort beskrivelse af anmodningen med en begrundelse for afvisningen. Sagens parter nævnes, medmindre sagens parter ikke er nævnt i de tidligere udtalelser af mæglings- og klageinstitutionen om sagen.

Til § 6

Det foreslås i § 6, at klagefristen for indbringelse af en sag for mæglings- og klageinstitutionen er 5 år regnet fra den dag, da den omstridte handling eller undladelse er ophørt. Klagefristen afbrydes, når en klage modtages af mæglings- og klageinstitutionen, eller når mæglings- og klageinstitutionen tager en sag op af egen drift. Klagefristen foreslås fastsat til 5 år for derved at sikre en forsvarlig tidsramme, der muliggør opfølgning på eventuelle overtrædelser af de i forslaget § 3 angivne overtrædelser henset til, at der kan være tale om overtrædelser, der har fundet sted i udlandet, og som bl.a. kan vedrøre miljøforhold.

Til § 7

Det foreslås i stk. 1, at virksomheden, myndigheden eller organisationen skal opfordres til sammen med klager og inden for en på forhånd fastsat tidsramme selv at løse sagen. Mæglings- og klageinstitutionen offentliggør intet om sagen.

Mæglings- og klageinstitutionen har på dette trin i sagsbehandlingen ingen pligt til at sikre sagens oplysning udover, hvad parterne i sagen frembringer af oplysninger. Det er således parterne selv, der inden for private rammer og uden for mæglings- og klageinstitutionens regi forhandler sig frem til en løsning på sagen.

Hvis parterne ikke formår at løse sagen, foreslås det i stk. 2, at mæglings- og klageinstitutionen foretager en forundersøgelse af sagen. Mæglings- og klageinstitutionen har på dette trin i sagsbehandlingen en pligt til at sikre sagens oplysning i det omfang, det er nødvendigt for at kunne fastslå, hvorvidt klagen skal behandles videre eller skal afvises. Vurderer mæglings- og klageinstitutionen på baggrund af forundersøgelsen, at sagen skal afvises, offentliggør mæglings- og klageinstitutionen en kort beskrivelse af sagen med en begrundelse for afvisningen, men uden at nævne sagens parter.

Hvis mæglings- og klageinstitutionen beslutter, at sagen skal behandles videre, foreslås det i stk. 3, at mæglings- og klageinstitutionen kan tilbyde parterne mægling. Mæglingen kræver begge parters samtykke.

ke. Mæglings- og klageinstitutionen har på dette trin i sagsbehandlingen ingen pligt til at oplyse sagen yderligere, men parterne i sagen kan frembringe yderligere oplysninger. På dette trin i sagsbehandlingen fokuserer mæglings- og klageinstitutionen på at tilvejebringe en situation, hvor mægling mellem parterne er konstruktiv og løsningsorienteret. Der offentliggøres en udtalelse om, at parterne har bedt mæglings- og klageinstitutionen om at mægle i en sag. Det vil fremgå, at der ikke er taget stilling til, om der foreligger en overtrædelse eller ej.

Parterne opfordres desuden til at undlade at føre sagen i offentligheden ved tilkendegivelser til medier m.v. Såfremt denne opfordring tilsidesættes, indgår det i mæglings- og klageinstitutionens vurdering af, om parterne har deltaget konstruktivt i mæglingsprocessen.

Formanden har det overordnede ansvar for mæglingen, herunder for at sikre, at mæglingsresultaterne er i overensstemmelse med OECD's retningslinjer.

Løses sagen ved mægling, offentliggør mæglings- og klageinstitutionen en udtalelse med en kort beskrivelse af sagen og mæglingsresultatet. Institutionens udtalelse skal eksplicit tage stilling til, hvorvidt mæglingsresultatet er i overensstemmelse med OECD's retningslinjer. Mæglings- og klageinstitutionen følger op på om evt. aftaler i mæglingsresultatet er efterkommet 1 år efter sagens afslutning og tilkendegiver, om de pågældende har levet op til evt. aftaler i mæglingsresultatet eller, om dette ikke er tilfældet. Hvis parterne har efterlevet mæglingsresultatet, slettes udtalelsen fra institutionens hjemmeside.

Det foreslås i stk. 4, at mæglings- og klageinstitutionen skal foretage en egentlig undersøgelse af sagen i de tilfælde, hvor institutionen ikke tilbyder mægling, parterne ikke samtykker til mægling i sagen, eller det efter et mæglingsforsøg ikke er lykkedes parterne at finde en løsning, eller hvor der er tale om grove overtrædelser af OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder, som f.eks. slavearbejde, tortur eller særligt omfattende miljøforurening. Mæglings- og klageinstitutionen kan afvise mægling, f.eks. hvis en part parallelt fører sagen aktivt i medierne.

Det foreslås i stk. 5, at der offentliggøres en udtalelse om, at mæglings- og klageinstitutionen undersøger sagen. Med hensyn til fastsættelse af krav til denne offentliggørelsesordning henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 8. Undersøgelsen tilrettelægges efter mæglings- og klageinstitutionens vurdering. Mæglings- og klageinstitutionen har på dette trin i sagsbehandlingen en pligt til at sikre sagens oplysning også udover det allerede oplyste og udover, hvad parterne i sagen frembringer af oplysninger. Mæglings- og klageinstitutionen skal oplyse sagen i et omfang, der gør det muligt for mæglings- og klageinstitutionen at udtale sig om sagen. Mæglings- og klageinstitutionen bør efter konkret skøn indhente viden fra institutioner, der har en relevant og anerkendt ekspertise, herunder f.eks. i forhold til et specifikt fagligt eller geografisk område. Dette er særligt relevant i forhold til sager af principiel karakter. Mæglings- og klageinstitutionen kan derudover f.eks. foretage eftersyn på det sted, hvor den påståede overtrædelse sker eller er sket.

Udtalelsen bør indeholde oplysninger om parterne i sagen, hvilken overtrædelse der kan være tale om, og hvornår der kan forventes et resultat af undersøgelsen. Det bør desuden fremgå af udtalelsen, at der ikke er taget stilling til, om der foreligger en overtrædelse eller ej. Parterne opfordres til ikke at føre sagen i offentligheden af hensyn til undersøgelsesforløbet.

På baggrund af mæglings- og klageinstitutionens undersøgelse udtaler mæglings- og klageinstitutionen sig om sagen, jf. stk. 6. Mæglings- og klageinstitutionen følger op på udtalelsen efter 1 år og udtaler sig på ny ved enten at udtale, at den pågældende har levet op til mæglings- og klageinstitutionens udtalelse om sagen eller tilkendegiver, hvis dette ikke er tilfældet. Hvis den pågældende ikke har levet op til mæglings- og klageinstitutionens udtalelse om sagen, forbliver udtalelsen på hjemmesiden. Mæglings- og klageinstitutionen foretager årligt en opfølgning på udtalelsen. Hvis den pågældende lever op til mæglings- og klageinstitutionens udtalelse om sagen, slettes udtalelsen fra institutionens hjemmeside.

Mæglings- og klageinstitutionens udtalelser offentliggøres. Institutionen forholder sig alene til overtrædelser af OECD's retningslinjer og vurderer ikke, om der foreligger overtrædelse af lovgivning.

Formålet med offentliggørelsesordningen er at udmønte OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder. OECD's retningslinjer anbefaler, at mæglings- og klageinstitutionen 1) offentliggør en udtalelse, når der er truffet beslutning om, at sagen afvises, 2) offentliggør en beskrivelse af den løsning, parterne er kommet frem til, hvis sagen løses ved mægling, og 3) kommer med en vurdering af sagen med anbefalinger til, hvordan retningslinjerne kan efterleves, hvis sagen er blevet undersøgt.

Ordningen skal derudover højne forbrugerbeskyttelsen og forbedre forbrugervejledningen, idet de oplysninger, som offentliggøres, vil være relevante for enkeltpersoners dispositioner i forhold til sundhed eller miljøbeskyttelse og for, at forbrugere, aftagere m.v. kan varetage deres interesser i forhold til de virksomheder, organisationer og myndigheder, som der offentliggøres oplysninger om.

Hertil kommer, at virksomheder, organisationer og myndigheder skal motiveres til at yde en særlig indsats for at overholde OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder og således motiveres til en særlig indsats på et område, hvor overtrædelser ikke sanktioneres i klassisk forstand i form af afgifter, bøder eller strafferetligt.

Overtrædelse af OECD's retningslinjer påses alene af mæglings- og klageinstitutionen, som ikke udsteder sanktioner, men udtaler sig om sagen. Det er udtalelsen i sig selv, der skal være adfærdspåvirkende og dermed også have en præventiv virkning i forhold til overholdelse af OECD's retningslinjer. Formålet med ordningen kan derfor ikke opfyldes ved, at der alene sker offentliggørelse af udtalelser i anonymiseret form, hvorfor parternes navne vil fremgå i de tilfælde, hvor institutionen udtaler sig om sagen.

Offentliggørelserne vil skulle ske indenfor rammerne af persondataloven og de almindelige regler om tavshedspligt.

Alle institutionens udtalelser offentliggøres på institutionens hjemmeside efter forhåndsadvisering af sagens parter, se under 2.1.2.2.

Til § 8

Der foreslås med § 8 særlige bestemmelser om offentlighed i forbindelse med mæglings- og klageinstitutionens arbejde.

Udgangspunktet er, at der skal udvises tilbageholdenhed og varsomhed med at fravige princippet om offentlighed i forvaltningen. Uanset dette foreslås det i stk. 1, at sager først er omfattet af offentlighedsloven, når sagsbehandlingen er afsluttet.

Bestemmelsen i stk. 1 skal først og fremmest beskytte det tillidsforhold mellem parterne, der kan være nødvendig for mæglings- og klageinstitutionens videre sagsbehandling. En offentliggørelse af enkeltforhold eller dokumenter på et tidligere tidspunkt kan ødelægge parternes tillidsforhold og dermed umuliggøre institutionens sagsbehandling.

Hertil kommer, at der findes at gælde et hensyn til at beskytte den virksomhed m.v., der er genstand for en klage og sikre den pågældende virksomhed rimelige vilkår.

Imidlertid vil oplysninger i sagen være undergivet bestemmelserne om aktindsigt i lov om offentlighed i forvaltningen med de undtagelser, som denne lov fastsætter, når behandlingen af sagen er afsluttet. Det understreges, at begrænsningen af offentlighed kun omfatter tidsrummet, indtil en sag er afsluttet.

Afviser mæglings- og klageinstitutionen en sag efter en indledende vurdering, jf. den foreslåede § 5, er sagen afsluttet, når klageinstitutionen har offentliggjort en kort beskrivelse af sagen med en begrundelse for afvisningen. Sender mæglings- og klageinstitutionen sagen til sagens parter med en opfordring til at løse sagen på egen hånd, jf. den foreslåede § 7, stk. 1, er sagen afsluttet, når parterne har fundet en løsning og har underrettet institutionen herom, jf. dog undtagelsen i den foreslåede stk. 2. Afviser mæglings- og klageinstitutionen en sag på baggrund af en forundersøgelse af sagen, jf. den foreslåede

§ 7, stk. 2, er sagen afsluttet, når klageinstitutionen har offentliggjort en kort beskrivelse af sagen med en begrundelse for afvisningen. Hvis mæglings- og klageinstitutionen mægler mellem parterne, jf. den foreslåede § 7, stk. 3, er sagen afsluttet, når parterne er kommet frem til en aftale, og klageinstitutionens udtalelse er offentliggjort. Foretager mæglings- og klageinstitutionen en egentlig undersøgelse af sagen, jf. den foreslåede § 7, stk. 4, er sagen afsluttet, når mæglings- og klageinstitutionens udtalelse om sagen er offentliggjort, jf. § 7, stk. 6, 1. pkt. Følger mæglings- og klageinstitutionen op på en tidligere udtalelse eller et mæglingsresultat, jf. den foreslåede § 7, stk. 3 og stk. 6, er sagen afsluttet, når mæglings- og klageinstitutionens nye udtalelse er offentliggjort. I denne situation vil alene de nye dokumenter og oplysninger i sagen være undtaget fra aktindsigt, jf. § 8, stk. 1.

Med stk. 2 foreslås en undtagelse til hovedreglen i stk. 1, idet sager ikke skal være undergivet bestemmelserne om aktindsigt i lov om offentlighed i forvaltningen, selvom sagen er afsluttet, hvis sagsbehandlingen afsluttes ved at parterne selv finder en løsning, jf. den foreslåede § 7, stk. 1.

Det vurderes, at fortrolighed er en vigtig forudsætning for, at parterne motiveres til på egen hånd at nå frem til en konstruktiv løsning på sagen. Derfor foreslås det, at de dokumenter og oplysninger, som mæglings- og klageinstitutionen måtte være i besiddelse af, er undtaget fra lov om offentlighed i forvaltningen også efter sagens afslutning, jf. § 8, stk. 2.

Det ovenfor anførte om § 8 finder tilsvarende anvendelse i forhold til genoptagelse af sager.

Til § 9

Det foreslås i § 9, at Erhvervsstyrelsen bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om mæglings- og klageinstitutionens virksomhed, herunder regler om sagsbehandling og om institutionens kommunikation udadtil, bl.a. om offentliggørelse af mæglings- og klageinstitutionens udtalelser. Regler for mæglingsforløbet og for sagens oplysning vil indgå i reglerne for institutionens sagsbehandling.

Ikke mindst på grund af offentliggørelsesordningen er det af hensyn til retssikkerheden vigtigt, at der fastsættes regler for mæglings- og klageinstitutionens virksomhed, der sikrer en effektiv, hurtig og betryggende sagsbehandling, dog med behørig hensyntagen til væsentlige fundamentale retssikkerhedsmæssige principper. Således vil der blive fastsat regler om høring, forudgående orientering og øvrige regler i forbindelse med offentliggørelse. Reglerne vil tage udgangspunkt i anbefalingerne fra Rådet for Samfundsansvar.

Der vil blive fastsat regler for mæglings- og klageinstitutionens beslutningsproces, herunder at beslutninger træffes ved simpelt flertal, og at formandens stemme i tilfælde af stemmelighed er afgørende.

Der vil blive fastsat regler om, at mæglings- og klageinstitutionen kan fastsætte tidsfrister for sagsbehandlingen, herunder for sagens oplysning fra sagens parter og konsekvenserne for sagsbehandlingen hvis fristerne ikke overholdes. Rådet for Samfundsansvar vurderer, at en sag som regel kan afsluttes efter 6 måneder og efter 9 måneder, hvis der både mægles i sagen, og sagen efterfølgende undersøges, jf. forslagets § 7. OECD anbefaler, at en sag skal afsluttes inden for 12 måneder. Såvel rådets som OECD's tidsrammer er vejledende og kan forlænges, hvis det vurderes, at det vil gavne sagens løsning.

Derudover vil der blive fastsat, at mæglings- og klageinstitutionen kan tildele den ene eller begge parter i en sag bisiddere. Formålet er at sikre, at mæglingsresultatet er i begge parters interesse. Tildelingen af bisiddere foretages efter en konkret vurdering af hver enkelt sag.

Endvidere vil der blive fastsat regler for afrapportering om mæglings- og klageinstitutionens arbejde. Tanken er, at institutionen årligt udarbejder en beretning, som offentliggøres samt drøftes med Rådet for Samfundsansvar og OECD's investeringskomité med henblik på at forbedre institutionens arbejde.

Endelig vil det blive fastsat, at mæglings- og klageinstitutionen kan vedtage en forretningsorden inden for de rammer, der fastsat i loven eller i bestemmelser udstedt i henhold til loven.

Til § 10

Det foreslås i § 10, at loven skal træde i kraft den 1. november 2012.

Baggrunden for det foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt er, at der skal fastsættes nærmere regler om mæglings- og klageinstitutionens virksomhed, herunder regler om sagsbehandling m.v. Endvidere skal mæglings- og klageinstitutionens medlemmer udnævnes, og mæglings- og klageinstitutionens organisation være på plads, inden loven kan træde i kraft.

Den hidtidige opgavevaretagelse, som det eksisterende kontaktpunkt i Beskæftigelsesministeriet varetager, overtages af mæglings- og klageinstitutionen fra lovens ikrafttræden.

Det foreslås, at stk. 2, der vedrører ændringen i årsregnskabsloven, jf. forslagets § 11, har virkning for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2013 eller senere. Herved sikres klare rammer for, hvornår virksomhederne skal indrette sig på ændrede rapporteringskrav. Endvidere indrømmes virksomhederne tilstrækkelig tid til at tilrettelægge arbejdet til forberedelse af virksomhedens årlige regnskabsrapportering. Den overvejende del af de virksomheder, der skal efterleve årsregnskabslovens krav, har regnskabsår 1. januar til 31. december.

Til § 11

Det foreslås, at der indsættes et nyt stk. 3 i årsregnskabslovens § 99 a, der fastsætter krav om, at en evt. redegørelse for samfundsansvar udtrykkeligt skal indeholde oplysninger om virksomhedens politikker for respekt af menneskerettigheder og politikker for at reducere klimapåvirkningen ved virksomhedens aktiviteter.

Som det fremgår af den gældende årsregnskabslovs § 99 a, stk. 1, skal store virksomheder supplere ledelsesberetningen med en redegørelse for samfundsansvar. Ved samfundsansvar forstås, at virksomhederne frivilligt integrerer hensyn til blandt andet menneskerettigheder, sociale forhold, miljø- og klimamæssige forhold samt bekæmpelse af korruption i deres forretningsstrategi og forretningsaktiviteter.

Har virksomheden politikker for menneskerettigheder eller klima eller begge dele, skal redegørelsen vedrørende disse to emner indeholde de oplysninger, som fremgår af årsregnskabslovens § 99 a, stk. 2, der angiver de overordnede krav til indholdet af redegørelsen for samfundsansvar.

Har virksomheden ingen politikker for menneskerettigheder eller klima, foreslås det, at virksomheden eksplicit skal oplyse herom. Der stilles ikke krav om, at virksomheden skal begrunde dette.

Bestemmelserne vedrørende formidling og offentliggørelse, jf. årsregnskabslovens § 99 a, stk. 3-7, der som følge af forslaget til § 99 a, stk. 3, bliver til stk. 4-8, finder tilsvarende anvendelse for politikker for menneskerettigheder og klima.

Til § 12

Det foreslås, at der indsættes en bestemmelse om, at erhvervs- og vækstministeren fremsætter forslag om revision af hele eller dele af lov om mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd i folketingsåret 2015-16.

I den mellemliggende periode skal erfaringerne med denne nye institutions virksomhed evalueres, og i den forbindelse skal det overvejes, om der er behov for at justere i regelgrundlaget eller andre forhold omkring mæglings- og klageinstitutionens virksomhed. Tanken er bl.a. at indhente en OECD peer review omkring institutionens arbejde, så denne kan blive lagt til grund for evalueringen.

Til § 13

Lovforslagets § 13 vedrører forslagets territoriale afgrænsning. Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

Det foreslås dog, at loven ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Grønland. Dette skal ske med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.